

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду, на седници одржаној 27.јуна 2019. године, именовало нас је у чланове комисије за писање извештаја за избор **Јелене Јовановић** у научно звање научни сарадник.

На основу увида у конкурсни материјал који нам је достављен, Изборном већу Филозофског факултета у Београду подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Име и презиме:

Јелена Јовановић

Датум и место рођења, општина, република:

13.08.1985, Београд (Звездара), Србија

Научна област за коју се тражи научно звање:

Археологија

Образовање:

- Доктор археолошких наука, Филозофски факултет, Универзитет у Београду (2017)
- Дипломирани археолог – мастер, Филозофски факултет, Универзитет у Београду (2011)
- Дипломирани археолог, Филозофски факултет, Универзитет у Београду (2010)

Радна биографија:

Од 2012. године Јелена Јовановић радила је као сарадник-волонтер а од 2015. до 2016. године као запослена на Филозофском факултету на пројекту *Биоархеологија древне Европе: људи, животиње и биљке у праисторији Србије* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја; III 47001; руководилац др Софија Стефановић) који реализује Лабораторија за биоархеологију. Јелена Јовановић је од 2012.-2016. године радила и као сарадник на пројекту **BEAN**- *Bridging the European and Anatolian Neolithic: demography, migration, and lifestyle at the advent of civilization* (fp7 Marie Curie Initial Training network; руководла др Јоаким Бургер), а од 2013. до 2014. године као сарадник на билатералном пројекту **PREFERT**: *Prehistoric fertility: duration of lactation during the Mesolithic and Neolithic in the South Eastern Europe* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја и CNRS, Француска; руководиоци др Софија Стефановић и др Стефан Ротје). Од септембра 2016. године била је запослена на Филозофском факултету као сарадник на пројекту **BIRTH**: *Births, mothers and babies: Prehistoric fertility in the Balkans between 10000 and 5000 BC* који финансира Европски истраживачки савет (руководлац др Софија Стефановић). На истом пројекту, од новембра 2016. године запослена је на Институту Биосенс у Новом Саду. Од 2017. године др Јовановић ангажована је као сарадник на пројекту *Premières sociétés agricoles, pratiques alimentaires et stratégies de sevrage des enfants: conséquences biologiques, sanitaires et morphologiques (10000-5000 av. notre ère)*, финансираном од стране фондације Нестле Француска (руководилац Камиј де Бекделиевре). Током 2018. године др Јовановић је била ангажована на пројекту *Људи Лепенског вира: протоколи дигитализације биоархеолошког наслеђа*, финансираном од стране Министарства културе и информисања Републике Србије (руководилац др Софија Стефановић). Од 2019. године др Јовановић ангажована је као сарадник на пројекту *Наука за музеје: праисторија Сомбора и околине у светлу нових биоархеолошких истраживања*, финансираном од стране Министарства културе и информисања (руководилац др Ивана Живаљевић).

Јелена Јовановић је од 2013. до 2017. године била ангажована као сарадник у настави на предметима Физичка антропологија и Биоархеологија, на Одељењу за археологију, Филозофског факултета, Универзитета у Београду. Од 2017. године, колегиница Јовановић запослена је на Одељењу за археологију, Филозофског факултета, Универзитета у Београду као доцент где држи наставу из неколико предмета на основним, мастер и докторским студијама.

Колегиница Јовановић је од 2018. године ментор мастер рада Наде Радак „Палеодемографска анализа и здравствени статус индивидуа сахрањених на античкој некрополи Код Кораба-Виминацијум“.

Др Јовановић је учествовала у бројним активностима везаним за промоцију и популаризацију науке. Била је сарадник на реализацији изложбе „Шта нам говоре древне кости“ у организацији Лабораторије за биоархеологију Филозофског факултета, у оквиру Ноћи музеја 2011. године, као и сарадник на археолошкој радионици у оквиру

манифестације Мај, месец математике 2012. године, у организацији Центра за промоцију науке и Математичког института САНУ. Поред тога 2015. године учествовала је као члан креативног тима у изради и реализацији интерактивне радионице за децу на манифестацији “Ноћ истраживача”, у Француском културном центру, у Београду. Такође, 2017. године учествовала је на истој манифестацији (Ноћ истраживача) као члан креативног тима у реализацији радионице за децу, коју је организовао Институт Биосенс у тржном центру „Big“ у Новом Саду.

Године 2018. Јелена Јовановић одржала је научно-популарно предавање „Исхрана праисторијске деце“ у оквиру циклуса предавања „Детињство у праисторији“ у задужбини Илије М. Коларца, у Београду.

Јелена Јовановић је као аутор учествовала у организацији и припреми две изложбе: “Биоархеологија Ђердапа” (изложена 2015. године у Археолошкој збирци, Филозофског факултета, Универзитета у Београду; изложена 2016. године у Природњачком центру Србије у Свилајнцу) и “Ново доба: живот мајке и бебе у неолиту Балкана” (изложена 2017. године у павиљону Централне зграде Универзитета у Новом Саду).

Др Јелена Јовановић је током неколико научних посета (2013., 2014., 2015., 2016. године) завршила обуку у екстракцији колагена и анализи стабилних изотопа у Лабораторији LAMPEA при Универзитету Екс-Марсеј и Националном центру за научна истраживања Француске (*Laboratoire Méditerranéen de Préhistoire Europe Afrique –CNRS UMR 7269, Université d'Aix-Marseille*), под менторством др. Гвенаел Гуд (*Gwenaëlle Goude*) из Националног центра за научна истраживања, Француска.

Јелена Јовановић била је 2018. године гостујући истраживач на Макс Планк Институту за еволуциону антропологију (*Max-Planck-Institut für evolutionäre Anthropologie*) у Лајпцигу (Немачка).

Када је реч о организацији међународних скупова и радионица, 2012. године учествовала је у организацији радионице пројекта *BEAN “A short walk from Anatolia to the Balkans”* (Београд, 04.07.-08.07.2012.). године 2013. учествовала је у организацији прве радионице пројекта *PREFERT “Understanding fertility during the Mesolithic-Neolithic in the Danube Gorges –Bioarchaeological approach”* (Београд, 10.12.-12.12.2013.), а наредне године била је ангажована и у организацији друге конференције истог пројекта која је одржана у Екс-ан-Провансу (*Aix en Provence*) у Француској, од 1.-3. јула 2014. године. Године 2015. била је укључена као сарадник у организацији 9. конференције о мезолиту у Европи (*MESO - The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe*), одржаној у Београду од 14-18. 09. 2015. године

Јелена Јовановић члан је Европске асоцијације археолога (eng. *European Association of Archaeologist*, скр. *EAA*) и Светског археолошког конгреса (eng. *World archaeological congress*, скр. *WAC*).

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНОГ И СТРУЧНОГ РАДА

М 14. Монографска студија/поглавље у књизи М12 или рад у тематском зборнику међународног значаја

Filipović, D., **Jovanović, J.**, Rančić, D. 2017. In search of plants in the diet of Mesolithic-Neolithic communities in the Iron Gates. in: *From hunter-gatherers to farmers: human adaptations at the end of the Pleistocene and the first part of the Holocene*. Papers in honour of Clive Bonsall (eds. M.Margarit, A.Boroneant), pp. 93-111. Targoviste: Cetatea de Sacun. (5)

Stefanović, S., **Jovanović, J.**, Edinborough, M. 2017. The health status of the ancient inhabitants of Remesiana. in: *Ante portam auream, Studia in honorem professoris Aleksandar Jovanović*, M. Vujović (ed.), pp. 299-311. Belgrade 2017. (5)

М 21. Рад у врхунском међународном часопису

Jovanović, J., De Becdelievre, C., Stefanović, S., Živaljević, I., Dimitrijević, V., Goude, G. 2018. Last hunters-first farmers: new insight into subsistence strategies in the Central Balkans through multi-isotopic analysis. *Archaeological and Anthropological Sciences*. Issue 8: 1-20. (6.67)

М 23. Рад у међународном часопису

Jovanović, J. Frémondrière, P., Stefanović, S. 2019. Reconstruction of Two Mother-Infant Dyads and Obstetrical Consequences of the Mesolithic-Neolithic Transition: A case Study from Lepenski Vir and Vlasac (Serbia). *Bulletins et mémoires de la Société d'anthropologie de Paris* 31: 60-68. DOI 10.3166/bmsap-2018-0042 (4)

М 33. Саопштење са међународног скупа штампано у целини

Stefanović, S., **Jovanović, J.** 2013. Skeletni pokazatelji napornog fizičkog rada na antičkoj nekropoli u Remesijani. *Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa "1700 godina Milanskog edikta"*, str. 825-844. Niš (1)

М 34. Саопштења са међународних скупова штампана у изводу

Pendić, J., **Jovanović, J.**, Stefanović, S., Marković, J. 2018. People of Lepenski Vir: first results of developing guidelines for digitalization of osteoarchaeological record. *6th scientific conference Methodology and Archaeometry. Zagreb, Croatia, 6-7.12.2018. Abstract book*: 53. (0.42)

Jovanović, J., Power, R., Stefanović, S. 2018. New insights into subsistence practices at the Mesolithic-Neolithic transition in the Central Balkans: data from dental calculus analysis. *The 24th European Association of Archaeologists Annual Meeting, Barcelona, Spain, 05.09.-08.09. 2018. Abstract book:* 681. (0.5)

Penezić, K., Porčić, M., **Jovanović, J.**, Urban, P., Wittwer-Backofen, U., Stefanović, S. 2018. Stress markers in teeth – Signals of prehistoric lifestyles ? *22nd European Meeting of the Paleopathology Association. Zagreb, Croatia, 28.8.-01.09. 2018. Abstract book:* 56. (0.42)

Petrović, B., Penezić, K., Porčić, M., Pendić, J., Kojić, S., **Jovanović, J.**, Stefanović, S. 2018. Cone-beam computed tomography in paleodontology and bioarchaeology. *22nd European Meeting of the Paleopathology Association. Zagreb, Croatia, 28.8.-01.09. 2018. Abstract book:* 57. (0.36)

de Becdelievre, C., Le Guen M.A., Porčić M., **Jovanović, J.**, Stefanović, S. 2017. Behavioral Adaptations - Morphological Adaptations: new contributions from Morphometric Mapping for the understanding of Mesolithic-Neolithic transformations (Balkans; 10 000 - 5000 BC). *7th Annual Meeting of the European Society for the study of Human Evolution (ESHE); Proceedings of the European Society for the study of Human Evolution Vol. 6., Leiden, The Netherlands, 21.09.-23.09.2017. Abstract book:* 43. (0.36)

Jovanović, J., Goude, G., Novak, M., Bedić, Ž., De Becdelievre, C., Stefanović, S. 2017. Infant feeding practices and breastfeeding strategies at the advent of the Neolithic in the Central Balkans. *The 23rd European Association of Archaeologists Annual Meeting, Maastricht, Netherlands, 30.08.-03.09. 2017. Abstract book:* 152. (0.42)

de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Hofmanova, Z., Stefanović, S. 2017. Who Were The Earliest Farmers? Interactions - Innovations - Adaptations At Earliest Neolithic Of The Central Balkans, Human Bioarchaeological Perspectives; *The 23rd European Association of Archaeologists Annual Meeting, Maastricht, Netherlands, 30.08.-03.09. 2017. Abstract book:* 180. (0.42)

Jovanović, J., de Becdelievre, C., Goude, G., Herrscher E., Stefanović, S. 2016. Children feeding practices and growth patterns during Mesolithic-Neolithic transition in the Danube Gorges. *8th World Archaeological congress, Kyoto, Japan. 28.08.-02.09.2016. Abstract book:* 278. (0.36)

Penezić, K., Stefanović, S. Wittwer-Backofen, U., Urban, P., **Jovanović, J.** 2016. Female stress during the Neolithic Demographic Transition in the Balkans: evidences from tooth cementum. *8th World Archaeological congress, Kyoto, Japan. 28.08.-02.09.2016. Abstract book:* 278. (0.36)

Stefanović, S., **Jovanović, J.**, Penezić, K., Blagojević, T., Porčić, M. 2016. *New weaning food for prehistoric babies and origin of caries. 20. kongres Evropske asocijacije antropologa*

(European Anthropological Association - EAA), Zagreb, Hrvatska. 24.-28.08.2016. Abstract book: 26. (0.36)

Jovanović, J., Blagojević, T., de Becdelievre, C., Stefanović, S. 2016. *The stress of farming: bodies and health during the Mesolithic and the Neolithic Transition in Serbia. "IUAES" - the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences. Dubrovnik, Croatia. 4. - 9.maj 2016. Abstract book: 118. (0.42)*

Filipović, D., de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Büdel, T., Penezić, K., Stefanović, S. 2016. Exploring early farming diets and population dynamics in the Neolithic central Balkans. *The Agricultural Origins of Urbanization: 'Intensification' in Late Prehistoric Western Eurasia and Beyond; School of Archaeology, University of Oxford; Oxford, UK; 18-20.03.2016. Abstract book: 1. (0.42)*

de Becdelievre, C., Le Guen, M.A., **Jovanović, J.**, Stefanović, S. 2016. Adaptations comportementales - Adaptations morphologiques. Les transformations du Mésolithique-Néolithique dans les Gorges du Danube, apport des cartographies morphométriques. *Colloque annuel 1841èmes réunion scientifique, Société d' Anthropologie de Paris. Lyon, France. 27.-29.01.2016. Abstract book: 12 (0.42)*

Jovanović, J., de Becdelievre, C., Stefanović, S., Le Roy, M., Herrscher E., Goude, G. 2015. Breastfeeding strategies and children's health status during Mesolithic-Neolithic transition in Serbia. *Paleodiet meets Paleopathology. Using Skeletal Biogeochemistry to link ancient health, food and mobility. 15-16.10.2015. Santiago de Compostela, Spain. Proceedings of the Workshop: 31. (0.42)*

Jovanović, J., de Becdelievre, C., Goude, G., Stefanović, S. 2015. Stable isotope and dental evidence for dietary changes at the Mesolithic-Neolithic transition in Serbia. *MESO 2015, The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe. Belgrade, Serbia. 14.-18.09.2015. Abstract book: 90. (0.42)*

de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Goude, G., Le Roy, M., Stefanović, S. 2015. Pregnancy and breastfeeding during prehistory: Mothers' dietary strategies through the Mesolithic-Neolithic transformations in the Danube Gorges. *MESO 2015, The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe. Belgrade, Serbia. 14.-18.09.2015. Abstract book: 50-51. (0.36)*

de Becdelievre, C., Porčić, M., Goude, G., Nešić, M., **Jovanović, J.**, Stefanović, S. 2015. From individual mobility to population dynamics during the Mesolithic and Neolithic transformations in the Danube Gorges (Balkans, ca. 9500–5500 BC): Adaptations and interactions. *MESO 2015, The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe. Belgrade, Serbia. 14.-18.09.2015. Abstract book: 50. (0.42)*

Jovanović, J., Le Roy, M., de Becdelievre, C., Stefanović, S., Herrscher E., Goude, G. 2015. Children's health status in the Danube Gorges Mesolithic Neolithic: a comparison of macroscopical observations and stable isotope data. *Colloque du Groupe des Méthodes Pluridisciplinaires contribuant à l'Archéologie. Besancon, France. 27.-30.04.2015. Programme and abstracts*: 12. (0.42)

Jovanović, J., de Becdelievre, C., Stefanović, S., Goude, G. 2015. Adaptations to dietary changes during the neolithization: comparison of stable isotope data from the Balkan and Mediterranean first agropastoralist communities. *Colloque du Groupe des Méthodes Pluridisciplinaires contribuant à l'Archéologie. Besancon, France. 27.-30.04.2015. Programme and abstracts*: 11. (0.42)

de Becdelievre, C., Goude, G., **Jovanović, J.**, Herrscher E., Le Roy, M., Rottier, S., Stefanović, S. 2015. Prehistoric motherhood: diet from pregnancy to baby-led weaning in the Danube Gorges Mesolithic-Neolithic. *American Journal of Physical Anthropology* 156 (S 60): 116. Special Issue: Program of the 84th Annual Meeting of the American Association of Physical Anthropologists, St. Louis, United States of America. 25. – 28.03.2015. (0.36)

de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Goude, G., Le Roy, M., Stefanović, S. 2015. Reconstructing lifestyle during the Mesolithic-Neolithic in the Danube Gorges: an assessment of ongoing projects (BEAN-Bridging the European and Anatolian Neolithic / PreFert-Prehistoric Fertility). *Colloque annuel 1840ème réunion scientifique, Société d'Anthropologie de Paris. Paris, France. 28.-30.01.2015. Abstract book*: 8 (0.36)

Jovanović, J., De Becdelievre, C., Goude, G., Le Roy, M., Stefanović, S., Herrscher, E., Rottier, S., Starović, A. 2014. Children feeding practices in the Danube Gorges at the advent of the Neolithic. *The 20 th European Association of Archaeologists Annual Meeting. Istanbul, Turkey. 10.-14.09.2014. Abstract book*: 396. (0.42)

Porčić, M., De Becdelievre, C., Le Roy, M., **Jovanović, J.**, Stefanović, S., Thomas, M., Shennan, S., Timpson, A. 2014. Investigating local demographic fluctuations during the Mesolithic and the Neolithic in the Danube Gorges : a review of radiocarbon, skeletal and settlement evidence. *The 20 th European Association of Archaeologists Annual Meeting. Istanbul, Turkey. 10.-14.09.2014. Abstract book*: 395 (0.42)

de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Le Roy, M., Goude, G., Stefanović, S., Herrscher, E., Rottier, S. 2014. Bioarchaeology of birth: new isotopic investigations of prehistoric neonates from Vlasac and Lepenski Vir (Danube Gorges, 9500-5500 BC). *The 20 th European Association of Archaeologists Annual Meeting. Istanbul, Turkey. 10.-14.09.2014. Abstract book*: 395. (0.36)

Živaljević, I., **Jovanović, J.**, de Becdelièvre, C., Goude, G. 2014. Fishing in the Mesolithic-Neolithic Danube Gorges: archaeological, archaeozoological and isotopic evidence. *VII World UISPP Congress, Burgos, Spain (September 1st – September 2nd). Abstract book*: 789-790. (0.42)

Stefanović, S., de Becdelièvre, C., **Jovanović, J.**, Porčić, M. 2013. Bioarchaeology of Fertility: a new approach in the understanding of population growth during prehistory – the example of Danube Gorges Mesolithic-Neolithic. *20th Neolithic Seminar. Ljubljana, Slovenia. 07.-09.11. 2013. Abstract book*: 7-8. (0.42)

de Becdelièvre, C., **Jovanović, J.**, Porčić, M., Stefanović, S. 2013. Paleodemography of the Danube Gorges Mesolithic-Neolithic: comparing skeletal evidence and summed radiocarbon probability distributions. *The 19th European Association of archaeologists Annual Meeting. Pilsen, Czech Republic. 04.-08.09.2013. Abstract book*: 419. (0.42)

Stefanović, S., **Jovanović, J.** 2013. „*Rerum rusticarum-skeletni pokazatelji napornog fizičkog rada na antičkoj Remesijani*“. *Naučni skup 1700 godina Milanskog edikta. Niš, 16.-19.05.2013. Knjiga apstrakta*: 57. (0.5)

Stefanović, S., **Jovanović, J.**, de Becdelièvre, C. 2013. Treponemal infections in the Danube Gorges (9500-5500BC)- evidence from newborns. *Conference on the 150th Anniversary of the discovery of the shell middens at Muge. Muge, Portugal. 21.-23.03.2013. Abstract book*: 42-43. (0.5)

de Becdelièvre, C., **Jovanović, J.**, Stefanović, S., Porčić, M. 2013. Female mobility during the Mesolithic and the Neolithic in the Danube Gorges (Balkans, 9500-5500 BC). *Conference on the 150th Anniversary of the discovery of the shell middens at Muge. Muge, Portugal. 21.-23.03. 2013. Abstract book*: 15. (0.42)

М 44. Поглавље у књизи М 41 или рад у тематском зборнику водећег националног значаја

Јовановић, Ј., Булатовић, Ј. 2013. Домаћа кокошка (*Gallus domesticus*) у погребном ритуалу на Ремезијани, у: Miladinović-Radmilović, N., Vitezović, S. (ur.), Bioarheologija na Balkanu. *Bilans i perspektive. Radovi Bioarheološke sekcije Srpskog arheološkog društva*, Beograd: Srpsko arheološko društvo, Sremska Mitrovica: Blago Sirmijuma, str. 161–171. (3)

М 45. Поглавље у књизи М 42 или рад у тематском зборнику националног значаја

Марковић, Н., Булатовић, Ј., **Јовановић, Ј.**, Катић В. 2018. Биоархеолошка перспектива ранонеолитског налазишта Баташево. у: *Јухорски запис*. (ур. И. Тодоровић, Г. Јашовић, И.

Бецић, Љ. Васиљевић). Историјски архив Крушевац/Удружење за културу и уметност Логос Својново, стр. 29-39. (1.25)

М 51. Рад у врхунском часопису националног значаја

Јовановић, Ј., Благојевић, Т., Живановић, С., Путица, А., Стефановић, С. 2017. Контекстуална и антрополошка анализа људских скелетних остатака са локалитета Тополе-Бач. *Гласник српског археолошког друштва* 33: 255-281. (2.14)

Јовановић, Ј. 2013. Физичке активности античких становника Ремезијане: анализе трагова припоја мишића на костима. *Зборник Народног музеја XXI-1*: 237-251. Београд. <http://www.narodnimuzej.rs/images/ZBORNIKXXI-1arheologija.pdf> (3)

М 53. Рад у националном часопису

Živaljević, I., Dimitrijević, V. Radmanović, D., **Jovanović, J.**, Balj, L., Pendić, J., Stefanović, S. 2017. Lov, stočarstvo i simbolički značaj životinja na Golokutu: nove analize arheozoološkog materijala. *Arhaika* 5: 1-26. (0.71)

Јовановић, Ј., де Бекделиевр, К., Гуд, Г., Ле Руа, М., Ершер, Е., Стефановић, С. 2015. Исхрана и здравствени статус деце у мезолиту и неолиту Ђердапа. *Архаика* 3/2015: 43-65. Београд (0.83)

М 64. Саопштење са скупа националног значаја штампано у изводу

Марковић, Ј., **Јовановић, Ј.** 2017. Здравствени статус становника средњовековног насеља Винча-Бело брдо. *XL скуп Српског археолошког друштва, Београд, 05.-07. јун 2017. Програм, извештаји и апстракти*: 72-73. (0.5)

Filipović, D., de Becdelievre, C., **Jovanović, J.**, Büdel, T., Penezić, K., Stefanović, S. 2016. *Ispitivanje ishrane prvih zemljoradnika i populacione dinamike u neolitu centralnog Balkana. XXXIX godišnji skup Srpskog arheološkog društva. Vršac. 2.-4.06.2016. Програм, извештаји и апстракти*: 66-67. (0.42)

Стефановић, С., **Јовановић, Ј.**, Миљевић, М., Живановић, С. 2016. *Старчевачка групна гробница на Винчи или место неолитског злочина? XXXIX годишњи скуп Српског археолошког друштва. Вршац. 2.-4.06.2016. Програм, извештаји и апстракти*: 88. (0.42)

Јовановић, Ј. 2012. Физичке активности античких становника Ремесијане. *XXXV скуп Српског археолошког друштва. Ваљево. 24.-26.05.2012. Програм, извештаји и апстракти*: 74. (0.5)

М 70. Одбрањена докторска дисертација

Jovanović, J. 2017. The Diet and Health Status of the Early Neolithic Communities of the Central Balkans (6200-5200 BC). PhD Thesis. Faculty of Philosophy, University of Belgrade. (6)

3. КВАЛИТАТИВНИ ПОКАЗАТЕЉИ

3.1. Ангажованост у развоју услова за научни рад, образовању и формирању научних кадрова

Јелена Јовановић је од 2013. до 2017. године била ангажована као сарадник у настави на предметима Физичка антропологија и Биоархеологија, на Одељењу за археологију, Филозофског факултета, Универзитета у Београду. Од 2017. године, колегиница Јовановић запослена је на Одељењу за археологију, Филозофског факултета, Универзитета у Београду као доцент где држи наставу из неколико предмета на основним, мастер и докторским студијама. Поред тога, Јелена држи и праксу заинтересованим студентима на остеолошком материјалу у Лабораторији за биоархеологију, Филозофског факултета у Београду.

Колегиница Јовановић је од 2018. године ментор мастер рада Наде Радак „Палеодемографска анализа и здравствени статус индивида сахрањених на античкој некрополи Код Кораба-Виминацијум“.

Јелена Јовановић прошла је обуку у анализи стабилних изотопа у лабораторији ЛАМПЕА на Универзитету Екс Марсеј, у Француској, под менторством др Гвеанел Гуд (2013., 2014., 2015., 2016. године), као и обуку у анализи микробиљних остатака у зубном каменцу под менторством др Роберта Пауера са Макс Планк Института за еволуциону антропологију у Лајпцигу (Немачка, 2018. године).

Др Јовановић је учествовала у бројним активностима везаним за промоцију и популаризацију науке. Била је сарадник на реализацији изложбе „Шта нам говоре древне кости“ у организацији Лабораторије за биоархеологију Филозофског факултета, у оквиру Ноћи музеја 2011. године, као и сарадник на археолошкој радионици у оквиру манифестације Мај, месец математике 2012. године, у организацији Центра за промоцију науке и Математичког института САНУ. Поред тога 2015. године учествовала је као члан креативног тима у изради и реализацији интерактивне радионице за децу на манифестацији “Ноћ истраживача”, у Француском културном центру, у Београду. Такође, 2017. године учествовала је на истој манифестацији (Ноћ истраживача) као члан креативног тима у реализацији радионице за децу, коју је организовао Институт Биосенс у тржном центру „Big“ у Новом Саду.

Године 2018. Јелена Јовановић одржала је научно-популарно предавање „Исхрана праисторијске деце“ у оквиру циклуса предавања „Детињство у праисторији“ у задужбини Илије М. Коларца, у Београду.

Јелена Јовановић је као аутор учествовала у организацији и припреми две изложбе: “Биоархеологија Ђердапа” (изложена 2015. године у Археолошкој збирци, Филозофског факултета, Универзитета у Београду; изложена 2016. године у Природњачком центру Србије у Свилајнцу) и “Ново доба: живот мајке и бебе у неолиту Балкана” (изложена 2017. године у павиљону Централне зграде Универзитета у Новом Саду).

Када је реч о организацији међународних скупова и радионица, 2012. године учествовала је у организацији радионице пројекта *BEAN “A short walk from Anatolia to the Balkans”* (Београд, 04.07.-08.07.2012.). године 2013. учествовала је у организацији прве радионице пројекта *PREFERT “Understanding fertility during the Mesolithic-Neolithic in the Danube Gorges –Bioarchaeological approach”* (Београд, 10.12.-12.12.2013.), а наредне године била је ангажована и у организацији друге конференције истог пројекта која је одржана у Екс-ан-Провансу (*Aix en Provence*) у Француској, од 1.-3. јула 2014. године. Године 2015. била је укључена као сарадник у организацији 9. конференције о мезолиту у Европи (*MESO - The Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe*), одржаној у Београду од 14-18. 09. 2015. године.

3.2. Организација научног рада

Када су у питању домаћи пројекти, од 2012. године радила је као сарадник-волонтер а од 2015. до 2016. године као запослена, истраживач-сарадник на Филозофском факултету на пројекту *Биоархеологија древне Европе: људи, животиње и биљке у праисторији Србије* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја; III 47001; руководилац др Софија Стефановић) који реализује Лабораторија за биоархеологију. У оквиру пројекта њен задатак је био антрополошку анализа људских скелетних остатака из раног неолита Балкана.

Током 2018. године др Јовановић је била ангажована на пројекту *Људи Лепенског вира: протоколи дигитализације биоархеолошког наслеђа*, финансираном од стране Министарства културе и информисања Републике Србије (руководилац др Софија Стефановић), где је руководила делом пројекта везаним за одабир антрополошког материјала који ће бити дигитализован.

Од 2019. године др Јовановић ангажована је као сарадник на пројекту *Наука за музеје: праисторија Сомбора и околине у светлу нових биоархеолошких истраживања*, финансираном од стране Министарства културе и информисања (руководилац др Ивана Живаљевић), у оквиру кога има задатак да на иновативан начин представи резултате најновијих антрополошких истраживања Сомбора и околине и осмисли антрополошке

радионице за децу.

Када је у питању међународна сарадња, Јелена Јовановић је од 2012.-2016. године била сарадник на пројекту **BEAN- Bridging the European and Anatolian Neolithic: demography, migration, and lifestyle at the advent of civilization** (fp7 Marie Curie Initial Training network, руководиоца др Јоаким Бургер) који је реализовала Лабораторија за биоархеологију, Универзитет у Београду, као један од партнера. У оквиру пројекта била је ангажована на изотопским анализама костију у циљу реконструкције праисторијске исхране.

Од 2013 до 2014. године била је сарадник на билатералном пројекту **PREFERT: Prehistoric fertility: duration of lactation during the Mesolithic and Neolithic in the South Eastern Europe** (Министарство просвете, науке и технолошког развоја и CNRS, Француска; руководиоци др Фофија Стефановић и др Стефан Ротје) у оквиру којег је истраживала дужину лактације на основу изотопских анализа дечијих скелета. У оквиру овог пројекта, током 2013. године завршила је обуку у екстракцији колагена и анализи стабилних изотопа у Лабораторији LAMPEA при Универзитету Екс-Марсеј и Националном центру за научна истраживања Француске (*Laboratoire Méditerranéen de Préhistoire Europe Afrique – CNRS UMR 7269, Université d'Aix-Marseille*), под менторством др. Гвенаел Гуд (*Gwenaëlle Goude*) из Националног центра за научна истраживања, Француска. Након тога, између 2014.-2016. године током неколико научних посета, Јелена Јовановић је наставила да се усавршава у анализи стабилних изотопа у LAMPEA лабораторији.

Од септембра 2016. године била је запослена на Филозофском факултету као сарадник на пројекту **BIRTH: Births, mothers and babies: Prehistoric fertility in the Balkans between 10000 and 5000 BC** који финансира Европски истраживачки савет. На истом пројекту, од новембра 2016. године запослена је на Институту Биосенс у Новом Саду. У оквиру овог пројекта руководи потпројектним задатком који се тиче истраживања исхране и здравственог статуса праисторијских популација, као и њихових морфометријских карактеристика кроз анализу карлица жена и глава беба.

Од 2017. године др Јовановић ангажована је као сарадник на пројекту *Premières sociétés agricoles, pratiques alimentaires et stratégies de sevrage des enfants: conséquences biologiques, sanitaires et morphologiques (10000-5000 av. notre ère)*, финансираном од стране фондације Нестле Француска (руководилац Камил де Бекделиевре).

Др Јовановић има остварену сарадњу са колегом др Пјером Фремондјером (*Pierre Fremondjerie*) из лабораторије **ADES (Anthropologie bio-culturelle, droit, éthique et santé, UMR 7268, CNRS, Université d'Aix-Marseille)**, где сарађују у области реконструкције порођаја у мезолиту и неолиту Балкана.

Јелена Јовановић била је 2018. године гостујући истраживач на Макс Планк Институту за еволуциону антропологију (*Max-Planck-Institut für evolutionäre*

Anthropologie) у Лајпцигу (Немачка), где је заједно са др Робертом Пауером (*Robert Power*) сарађивала на анализи микробилних остатака у зубном каменцу људи из мезолита и неолита Балкана.

Јелена је до сада анализирала велики број људских скелетних остатака са бројних археолошких локалитета у земљи (Лепенски Вир, Власац, Падина, Хајдучка Воденица, Ајмана, Старчево, Иђош, Змајевац, Голокут Визић, Обреж-Баштине, Винча -Бело Брдо, Перлез- Батка, Клиса, Сремски Карловци, Гривац, Рудник Косовски, Бачки Моноштор, Горња Шума, Тополе Бач, Иђош, Гасовод-Тител, Ремесијана, Порта Цркве Успенија Пресвете Богородице у Чачку, ...) и иностранству (Мраморје-Чајниче, Црквине-Шипово – Босна и Херцеговина; и Отиловићи, Црна Гора).

4. КВАЛИТЕТ НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА

4.1. Анализа објављених радова

Радови Јелене Јовановић посвећени су реконструкцији живота људи у прошлости, њихове исхране и здравственог статуса, у мезолиту, неолиту и римском периоду.

1.

Filipović, D., **Jovanović, J.**, Rančić, D. 2017. In search of plants in the diet of Mesolithic-Neolithic communities in the Iron Gates. in: *From hunter-gatherers to farmers: human adaptations at the end of the Pleistocene and the first part of the Holocene*. Papers in honour of Clive Bonsall (eds. M.Margarit, A.Boroneant), pp. 93-111. Targoviste: Cetatea de Sacun. (5)

Рад представља детаљан преглед досадашњих анализа макро и микро биљних остатака са мезолитских и неолитских локалитета са територије Ђердапа и даје бољи увид у ограничења али и потенцијале нових метода које су примењене претходних година у истраживању реконструкције биљне исхране праисторијских становника Ђердапа.

2.

Stefanović, S., **Jovanović, J.**, Edinborough, M. 2017. The health status of the ancient inhabitants of Remesiana. in: *Ante portam auream, Studia in honorem professoris Aleksandar Jovanović*, M. Vujović (ed.), pp. 299-311. Belgrade 2017. (5)

У овом раду анализиран је здравствени статус субурбане античке заједнице, која је живела на територији Ремесијане у IV веку. Рад је значајан јер је показао да су становници

античке Ремезијане и поред тешког физичког рада имали оптимални ниво здравља, што издваја ову заједницу од осталих суб-урбаних заједница тог времена.

3.

Jovanović, J., De Becdelievre, C., Stefanović, S., Živaljević, I., Dimitrijević, V., Goude, G. 2018. Last hunters-first farmers: new insight into subsistence strategies in the Central Balkans through multi-isotopic analysis. *Archaeological and Anthropological Sciences. Issue 8*: 1-20. (6.67)

У овом раду дат је нови увид у исхрану мезолитско-неолитских заједница путем анализа стабилних изотопа на централном Балкану. Овај рад представља највећу и најдетаљнију изотопску студију исхране у праисторији у овом делу Европе, будући да је анализиран велики број људских и животињских узорака и да је коришћено неколико различитих изотопа који су довели до нових открића о начину прехране ових праисторијских заједница.

4.

Jovanović, J. Frémondrière, P., Stefanović, S. 2019. Reconstruction of Two Mother-Infant Dyads and Obstetrical Consequences of the Mesolithic-Neolithic Transition: A case Study from Lepenski Vir and Vlasac (Serbia). *Bulletins et mémoires de la Société d'anthropologie de Paris* 31: 60-68. DOI 10.3166/bmsap-2018-0042 (4)

У овом раду урађена је морфометријска анализа карлица жена и лобања беба, у циљу сагледавања начина и тежине порођаја у мезолиту и у неолиту, као и да ли је евентуална промена у облику и димензијама порођајног канала и глава беба могла позитивно да утиче на пораст фертилитета у неолиту. Ова пионирска студија пружа значајан допринос бољем разумевању узрока неолитске демографске транзиције.

5.

Stefanović, S., **Jovanović, J.** 2013. Skeletni pokazatelji napornog fizičkog rada na antičkoj nekropoli u Remesijani. *Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa "1700 godina Milanskog edikta"*, str. 825-844. Niš (1)

У овом раду анализирани су патолошки и биомеханички поремећаји групе индивидуа са античког локалитета у Ремесијани која је обављала изразито напорне физичке послове. Резултати ове анализе представљају прве директне, скелетне потврде тврдњи античких писаца о тешком животу на пољопривредним добрима.

6.

Јовановић, Ј., Булатовић, Ј. 2013. Домаћа кокошка (*Gallus domesticus*) у погребном ритуалу на Ремезијани, у: Miladinović-Radmilović, N., Vitezović, S. (ur.), Bioarheologija na Balkanu. *Bilans i perspektive. Radovi Bioarheološke sekcije Srpskog arheološkog društva*, Beograd: Srpsko arheološko društvo, Sremska Mitrovica: Blago Sirmijuma, str. 161–171. (3)

У раду су анализирани остаци људи и животиња пронађени у гробовима некрополе на налазишту Гладно Поље у Ремезијани. На овој некрополи истражен је 51 гроб из периода касне антике, са 65 сахрањених индивидуа, од чега 28 деце. Циљ истраживања је био да се утврди да ли је појава животињских костију у гробовима била повезана са полом и старашћу сахрањених индивидуа, што пружа нову биоархеолошку перспективу.

7.

Марковић, Н., Булатовић, Ј., **Јовановић, Ј.**, Катић В. 2018. Биоархеолошка перспектива ранонеолитског налазишта Баташево. у: *Јухорски запис*. (ур. И. Тодоровић, Г. Јашовић, И. Бецић, Јб. Васиљевић). Историјски архив Крушевац/Удружење за културу и уметност Логос Својново, стр. 29-39. (1.25)

У овом раду дати су упоредни резултати анализа људских и животињских остатака са налазишта Баташево, што је значајан допринос тумачењу антрополошких и археозоолошких података у њиховом археолошком контексту и развоју биоархеологије.

8.

Јовановић, Ј., Благојевић, Т., Живановић, С., Путица, А., Стефановић, С. 2017. Контекстуална и антрополошка анализа људских скелетних остатака са локалитета Тополе-Бач. *Гласник српског археолошког друштва* 33: 255-281. (2.14)

У овом раду представљена је контекстуална и антрополошка анализа индивидуа сахрањених на локалитету Тополе Бач. Циљ рада био је да се реши проблематика хронологије и међусобних односа тих индивидуа, али и да се скрене пажња стручној јавности да треба бити веома пажљив приликом узимања узорака костију за датовање које су у прошлости биле третиране разним конзерваторским средствима, јер то може у великој мери утицати на интерпретацију добијених датума.

9.

Јовановић, Ј. 2013. Физичке активности античких становника Ремезијане: анализе трагова припоја мишића на костима. *Зборник Народног музеја XXI-1*: 237-251. Београд. <http://www.narodnimuzej.rs/images/ZBORNIKXXI-1arheologija.pdf> (3)

У овом раду приказани су резултати анализе мишићно-скелетног стреса на скелетима античких становника Ремезијане и рад представља пионирско истраживање када је у питању анализа физичких активности становника територије Србије у периоду антике. У

раду је анализирано 28 припоја мишића на доњим и горњим удовима те је добијена врло детаљна слика о обрасцима физичких активности, а дистрибуција маркера стреса указала је на постојање полне поделе рада. Истовремено рад је указао и на постојање одређеног броја индивидуа које су обављале веома тешке физичке послове и дао прелиминарне индикације о физички тешком животу субурбаних заједница у касноантичко доба.

10. Živaljević, I., Dimitrijević, V. Radmanović, D., **Jovanović, J.**, Balj, L., Pendić, J., Stefanović, S. 2017. Lov, stočarstvo i simbolički značaj životinja na Golokutu: nove analize arheozoološkog materijala. *Arhaika* 5: 1-26. (0.71)

У овом раду посматрани су заједно подаци добијени анализама животињских остатака, коштаних артефаката и стабилних изотопа на људским костима, који су указали на комплексну природу људско-животињских односа на локалитету Голокут-Визић, као и на разноврсне начине на које су тела животиња могла бити коришћена и конзумирана. Овакав мултидисциплинарни приступ у истраживању допринео је бољем разумевању значаја лова и сточарства у неолиту.

11.

Јовановић, Ј., де Бекделиевр, К., Гуд, Г., Ле Руа, М., Ершер, Е., Стефановић, С. 2015. Исхрана и здравствени статус деце у мезолиту и неолиту Ђердапа. *Архаика* 3/2015: 43-65. Београд (0.83)

У овом раду анализирана је дужина периода дојења и здравствени статус деце у Ђердапској популацији у току четири миленијума (9500.-5500. пре н.е.) како би се испитала могућа повезаност пораста фертилитета и дужине лактације. Рад је изузетно значајан јер је показао да је почетком неолита дошло до скраћења дужине дојења што је могло позитивно утицати на фертилитет жена и омогућити им да буду трудне чешће. Такође, ове промене у исхрани праисторијских мајки и беба могу бити једно од објашњења за увећање броја људи почетком неолита.

4.2. Утицајност кандидативних научних радова

Научно-истраживачки рад Јелене Јовановић фокусиран је на област физичке антропологије, као и праисторијске археологије. У својим истраживањима највише се бави проучавањем исхране и здравственог статуса људи у мезолиту и неолиту централног Балкана, користећи разне биохемијске анализе, попут стабилних изотопа и анализа микробилних остатака у зубном каменцу. Јелена Јовановић до сада је објавила (самостално и у коауторству) укупно 11 радова у рецензираним међународним (категорије – M21, M23) и домаћим (категорије – M51 и M53) часописима, као и у међународним

(категорије – M14) и домаћим зборницима радова (категорије –M44 и M45). Такође, има и рад у зборнику са међународног научног скупа (категорија M33). Резултате својих истраживања изложила је (самостално и у коауторству) на укупно 34 научне конференције – 30 међународних (категорија M34) и четири домаће (категорија M64). Неки Јеленини радови су и цитирани у међународним и домаћим часописима:

Jovanović, J. Bulatović, J. 2013. Domaća kokoška (*Gallus domesticus*) u pogrebnom ritualu na Remezijani. Bioarheologija na Balkanu: balans i perspektive 1: 161-171. Beograd-Sremska Mitrovica.

Цитирано у:

- Vuković, S. 2015. *Životinje u rimskim amfiteatrima. Studija slučaja amfiteatra u Viminacijumu*. Neobjavljena doktorska disertacija. Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Vuković-Bogdanović, S. 2017. Roman archaeozoology in Serbia: State of the discipline and preliminary results. *Archaeology and Science* 12: 99–113.

de Becdelievre, C., Goude, G., Jovanović, J., Herrscher, E., Le Roy, M., Rottier, S., & Stefanović, S. 2015. Prehistoric motherhood: Diet from pregnancy to baby-led weaning in the Danube gorges Mesolithic–Neolithic. *American Journal of Physical Anthropology* 156 (S60): 116. <https://doi.org/10.1002/ajpa.22718>

Цитирано у:

- Goude, G., Salazar-García, D.C., Power, R.C., Terrom, J., Rivollat, M., Deguilloux, M.F., Pemonge, M.H., Le Bailly, M., Andre, G., Coutelas, A., Hauzeur, A. 2019. A Multidisciplinary Approach to Neolithic Life Reconstruction. *Journal of Archaeological Method and Theory* 26: 537-560. <https://doi.org/10.1007/s10816-018-9379-x>
- Hofmanová, Z. 2016. Palaeogenomic and Biostatistical Analysis of Ancient DNA Data from Mesolithic and Neolithic Skeletal Remains, PhD Thesis, University of Mainz.

Јовановић, Ј., де Бекделиевр, К., Гуд, Г., Ле Руа, М., Ершер, Е., Стефановић, С. 2015. Исхрана и здравствени статус деце у мезолиту и неолиту Ђердап. *Архаика* 3: 43-65.

Цитирано у:

- Derricourt, R. 2018. *Unearthing Childhood: Young Lives in Prehistory*. Manchester:University of Manchester Press.

Jovanović, J., de Becdelievre, C., Goude, G., Herrscher E., Stefanović, S. 2016. Children feeding practices and growth patterns during Mesolithic-Neolithic transition in the Danube Gorges. 8th World Archaeological congress (WAC); Book of abstracts, pp. 278; Kyoto, Japan. 28.08.-02.09.2016.

Цитирано у:

- Derricourt, R. 2018. *Unearthing Childhood: Young Lives in Prehistory*. Manchester:University of Manchester Press.

Stefanović, S., Jovanović, J., Penezić, K., Blagojević, T., Porčić, M. 2016. New weaning food for prehistoric babies and origin of caries. 20th European Anthropological Association Congress (EAA), Book of abstracts, pp 26. Zagreb, Croatia. 24.-28.08.2016.

Цитирано у:

- Derricourt, R. 2018. *Unearthing Childhood: Young Lives in Prehistory*. Manchester:University of Manchester Press.

Jovanović, J. Frémondrière, P., Stefanović, S. 2019. Reconstruction of Two Mother-Infant Dyads and Obstetrical Consequences of the Mesolithic-Neolithic Transition: A case Study from Lepenski Vir and Vlasac (Serbia). *Bulletins et mémoires de la Société d'anthropologie de Paris* vol. 31 (1-2):60-68. DOI 10.3166/bmsap-2018-0042.

Цитирано у:

- Daver, G., Balzeau, A., Berillon, G. Guy, F. 2019. Morphological Variability in Paleoanthropology: New Approaches, New Issues? *Bulletins et Mémoires de la Société d'Anthropologie de Paris*, vol. 31(1-2):1-4. DOI: <https://doi.org/10.3166/bmsap-2019-0062>.

4.3. Степен самосталности и степен учешћа у реализацији радова у научним центрима у земљи и иностранству

У радовима у којима је учествовала као коаутор (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11), допринос Јелене Јовановић представљен је анализом и интерпретацијом антрополошког материјала. Истраживања публикована у коауторским радовима у којима је први аутор (3, 4, 6, 8, 11) Јелена Јовановић је иницирала и писала главни део текста. Овај рад представља самостални допринос кандидаткиње:

Јовановић, Ј. 2013. Физичке активности античких становника Ремезијане: анализе трагова припоја мишића на костима. *Зборник Народног музеја XXI-1*: 237-251. Београд. <http://www.narodnimuzej.rs/images/ZBORNIXXI-1arheologija.pdf> (3)

5. ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА СТИЦАЊЕ ЗВАЊА

Кандидаткиња др Јелена Јовановић испуњава све услове предвиђене Законом о научноистраживачком раду за избор у научно звање научни сарадник, заправо, далеко премашује минималне услове за стицање звања бројем и квалитетом радова, као и целокупним ангажманом у научно-истраживачкој делатности.

6. МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ

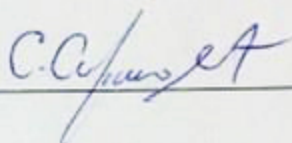
Научно-истраживачки рад кандидаткиње др Јелене Јовановић за избор у звање научни сарадник усмерен је на област физичке антропологије, првенствено на реконструкцију здравља и исхране праисторијских заједница, али и на широк распон тема из односа људи и животиња у прошлости. Остварила је значајне резултате у проучавању антрополошког материјала од праисторије до средњег века.

Имајући у виду све наведено, чланови Комисије сматрају да је др Јелена Јовановић формално и суштински испунила услове за избор у звање научни сарадник. Стога нам је задовољство да Изборном већу Филозофског факултета у Београду предложимо да Јелену Јовановић изабере у звање научни сарадник.

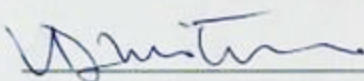
У Београду, 15.07.2019.

Чланови комисије

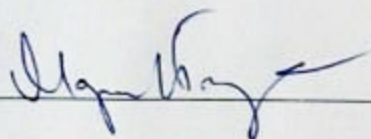
др Софија Стефановић, редовни професор,
Филозофски факултет, Београд
Институт Биосенс, Нови Сад

др Весна Димитријевић, редовни професор,
Филозофски факултет, Београд

др Марко Порчић, ванредни професор,
Филозофски факултет, Београд

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, виши научни сарадник, Археолошки институт,
Београд

др Ивана Живаљевић, научни сарадник, Институт Биосенс, Нови Сад

